

Artikel 25fa

De maker van een kort werk van wetenschap waarvoor het onderzoek geheel of gedeeltelijk met Nederlandse publieke middelen is bekostigd, heeft het recht om dat werk na verloop van een redelijke termijn na de eerste openbaarmaking ervan, om niet beschikbaar te stellen voor het publiek, mits de bron van de eerste openbaarmaking daarbij op duidelijke wijze wordt vermeld.

Commentaar

Kern van de bepaling Deze, bij amendement toegevoegde, zogeheten “open access” bepaling biedt wetenschappers onder nadere voorwaarden de mogelijkheid om korte werken van wetenschap (doorgaans artikelen) gratis aan het publiek ter beschikking te stellen.

Kort werk van wetenschap waarvoor het onderzoek geheel of gedeeltelijk met Nederlandse publieke middelen is bekostigd Uit de toelichting op het amendement blijkt dat de term “kort werk van wetenschap” is ontleend aan art. 16 lid 2 Aw. Het gaat daarbij om artikelen en korte bijdragen aan (congres)bundels, niet om boeken of hoofdstukken van boeken. Nadere criteria zijn niet gesteld; verdedigbaar is de grens te leggen op 8.000 woorden, hetgeen de limiet is die de op art. 16 lid 2 Aw gebaseerde readerregeling stelt (vgl. D.J.G. Visser, De Open Accessbepaling in het auteurscontractenrecht, AMI 2015/3, p. 70). Wat een werk van wetenschap is, is evenmin in detail aangeduid. In ieder geval valt daaronder werk gepubliceerd in “erkende” wetenschappelijke tijdschriften en vermoedelijk ook vakpublicaties (D.J.G. Visser, a.w., p. 69). Tot slot geldt de bepaling alleen als het onderzoek waar het werk op is gebaseerd geheel of gedeeltelijk met Nederlandse publieke middelen is bekostigd. Aan die eis is in ieder geval voldaan waar de auteur in dienst is van een (Nederlandse) universiteit of een andere door de overheid gefinancierde onderzoeksinstituten; bij private financiering of financiering door een niet-Nederlandse overheid is er in ieder geval niet aan voldaan. Voor het overige zijn nadere eisen gesteld over het aandeel van de financiering door de Nederlandse overheid; slechts “indien het aandeel overheidsfinanciering overduidelijk verwaarloosbaar is afgezet tegen het aandeel niet-publieke financiering, kan de situatie zich voordoen dat de publicatie niet onder de werking van dit amendement valt”.

Belang van de uitgever; redelijke termijn en bronvermelding De steller van het amendement heeft tegemoet willen komen aan de belangen van de uitgevers van wetenschappelijke tijdschriften die hun investeringen moeten kunnen terugverdienen met abonnementsinkomsten of toegangsgelden. Daartoe is bepaald dat een “redelijke termijn” in acht moet worden genomen alvorens de beschikbaarstelling in open access plaatsvindt. De duur van deze redelijke termijn zal per publicatievorm en per uitgever kunnen verschillen, en kan in voorkomend geval ook nul zijn wanneer het redelijk en niet bezwaarlijk is als een werk, eventueel in een van de formele publicatie afwijkende opmaak, onmiddellijk gratis online verschijnt. Steeds moet de vindplaats van de gepubliceerde versie bij plaatsing in open access worden vermeld.

Dwingend recht Art. 25h lid 1 bepaalt dat de maker geen afstand kan doen van de rechten die hij aan dit hoofdstuk kan ontnemen.

Overgangsrecht Op grond van art. III lid 1 van de Wet auteurscontractenrecht geldt dat art. 25fa van toepassing is op overeenkomsten die voor 1 juli 2015 zijn gesloten. Ook wetenschappelijke artikelen van voor 1 juli 2015 kunnen derhalve onder de in het artikel genoemde voorwaarden in open access worden geplaatst.